WIST JE DAT?

1. Jagers doen grote inspanningen om ziektekiemen bij wilde dieren op te sporen. Zo nemen ze stalen van 40% van de geschoten everzwijnen om die te laten analyseren.
2. Wie is verantwoordelijk voor (het verwijderen van) een dood dier op de weg? De wegbeheerder. Bel naar de lokale politie om het te melden en het dier te laten ophalen.
3. De wet op de riviervisserij van 1954 bepaalt nog steeds de spelregels voor alle vissers in onze streken.
4. Wil je een jager inschakelen? Richt je dan tot een wildbeheereenheid, een overkoepelende vereniging van lokale jagers. De contactgegevens van de wildbeheereenheden vind je bij de Hubertus Vereniging Vlaanderen: **www.hvv.be/vereniging/provincies**.
5. Vandaag telt Vlaanderen ongeveer 65.000 vissers met een visverlof en ongeveer 13.000 jagers met een jachtverlof.

TIP! Let op met om het even welk (wild) dier. Raak het niet zomaar aan. Je weet nooit wat het met zich meedraagt.

Notities

Vragen?

Natuur en Bos
Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel
T 1700 (gratis infonummer Vlaamse Overheid)
E anb@vlaanderen.be
www.natuurenbos.be > Beleid & Wetgeving

Wie contacteren?

- Overtreding soortenbescherming opgemerkt?
  > Bel naar de politie of neem contact op met de bevoegde natuurinspectieregio: **www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurinspectie/contact**.
- Verdacht kadaver? Opvallende vissterfte?
  > Contacteer het opvangcentrum voor wilde dieren in je buurt (VOC), lokale milieudienst of politie.
- Andere vragen? **Bel gratis 1700**. Zij schakelen je door naar de bevoegde dienst.

Verantwoordelijke uitgever: Marie-Laure Vanwanseele
Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel

schade door bevers © Geert Flamand

© Hugo Willocx

Faunabeheer in Vlaanderen

NATUUR EN BOS GEEFT RICHTING

Vlaanderen is natuur

> Duurzaam faunabeheer is een moeilijke maar noodzakelijke evenwichtsoefening tussen de noden van mens en dier.

Van steenmarters over vleermuizen en everzwijnen tot de onlangs weer opgedoken wolf: dieren zie je niet altijd, maar ze zijn er wel. Ze maken integraal deel uit van onze leefomgeving. Daarom moeten we op een harmonische manier met hen leren samenleven. De vraag is: hoe kunnen we dieren en hun leefgebieden zo goed mogelijk beschermen, zonder de noden van de mens uit het oog te verliezen? Een duurzaam faunabeheer is het antwoord.

De drie pijlers van een duurzaam faunabeheer

1. Versterking en bescherming van de biodiversiteit

Het aantal diersoorten is de voorbije zestig jaar drastisch gedaald. Daarom moet het minstens in stand gehouden worden. Dat kan door de verspreiding van diersoorten van nabij op te volgen, door geschikte habitats te vinden of door programma's op te stellen om bedreigde soorten te beschermen en hun aantallen weer op te voeren.

2. Duurzaam recreatief gebruik van fauna

Dieren moeten niet alleen beschermd worden voor de biodiversiteit, maar ook voor de unieke natuurbeleving. Vele mensen genieten van het spotten van zeldzame vogels, het vissen in openbare wateren of het jagen op wild voor een lekker stukje wildbraad. Dat moet echter op een verantwoorde manier gebeuren, zodat het vis- en wildbestand op peil blijft en de biodiversiteit niet in het gedrang komt.

3. Beperking van overlast, schade en risico's

Dieren zijn een verrijking en bieden allerlei voordelen, maar ze kunnen ook voor overlast zorgen en schade aanrichten. Die risico's willen we zoveel mogelijk beperken:

- economische schade (bv. everzwijnen die vraat- en woelschade veroorzaken aan landbouwgewassen en weilanden)
- schade aan de natuur (bv. reeën die jonge bomen beschadigen)
- bedreiging van de biodiversiteit (bv. invasieve exoten die inheemse dieren verdringen)
- veiligheid en risico's op de weg (bv. dieren die ongevallen veroorzaken)
- schade aan infrastructuur (bv. bevers die dijken van rivieren kapot maken)
- gezondheidsrisico's (bv. teken die de ziekte van Lyme overdragen)
- schade aan eigendommen (bv. steenmarters die dakisolatie beschadigen)
- landbouwschade (bv. kraaien die de oogst beschadigen)
- ...

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

© Natuur en Bos

Wie is verantwoordelijk voor wilde dieren?

Wilde dieren zijn 'res nullius'. Dat betekent: ze behoren aan niemand toe. In principe kan dus ook niemand aansprakelijk gesteld worden voor schade. In werkelijkheid is dat echter voor interpretatie vatbaar.
Eventuele schade door beschermde soorten wordt gedragen door de maatschappij (overheid). Bescherming is immers een maatschappelijke keuze. Het is wel belangrijk dat de nodige inspanningen verricht werden door de schadelijder om schade te voorkomen (zie Faunaschade). Wat jachtwildsoorten betreft, wordt het beheer een taak van de jachtrechthouder. Die kan daardoor aansprakelijk gesteld worden voor buitensporige schade, zeker wanneer hij nalaat om een gepast beheer te voeren. Ook hier blijft schade voorkomen noodzakelijk.

Soortenbescherming

Soortenbescherming wordt in Vlaanderen geregeld via het Soortenbesluit. Sommige soorten krijgen een internationale bescherming, via de Vogel- en Habitatrichtlijn. Andere krijgen bescherming op basis van bedreiging (Rode Lijst). Wetenschappers volgen de verspreiding van diersoorten regelmatig op. Stellen ze vast dat een soort zeldzaam is geworden, dan komt die op een Rode Lijst terecht.

Soortenbescherming gebeurt passief, waarbij het achteruitgaan wordt tegengegaan via regelgeving (verboden, vergunningen…). Via soortenbeschermingsprogramma's (SBP) of met specifieke soortenacties en -projecten neemt men actief maatregelen om het leefgebied van soorten uit te breiden en te verbeteren en zo hun aantal weer op te schroeven.

Belangrijk: aan beschermde soorten mag je niet raken. Doe je dat wel, dan kan dat juridische gevolgen hebben. Natuur en Bos kan eventueel een afwijking op het Soortenbesluit toestaan.

- Meer info over soortenbescherming: **www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/soortenbescherming**
- De beschermde soorten vind je in het Soortenbesluit. Meer informatie over Rode Lijsten kun je lezen op **https://www.natuurenbos.be/rodelijsten**
- Een overtreding op de soortenbescherming melden? Bel naar de politie of neem contact op met de bevoegde natuurinspectieregio: **www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurinspectie/contact**

Jacht en wildbeheer

Wildbeheer heeft als doel bepaalde diersoorten te beschermen, het wildbestand op peil te houden en eventuele schade door wilde dieren te voorkomen. Jagers spelen daarin een regulerende rol, bijvoorbeeld door bepaalde diersoorten die voor schade of overlast zorgen extra te bejagen. Maar wildbeheer is meer dan jacht alleen: ook goed gekozen preventieve maatregelen tegen wildschade of het aanduiden van rustgebieden voor wildsoorten zijn een vorm van wildbeheer.

Jagen op wilde dieren is toegestaan, maar onder strikte voorwaarden. Zo mogen enkel personen met een jachtverlof jagen. Een uitgebreide jachtwetgeving bepaalt onder meer welke jachtwildsoorten er bejaagbaar zijn en wanneer jagen is toegestaan (openingstijden jacht). Uiteindelijk bepaalt een eigenaar of jacht toegelaten is op zijn eigendom en onder welke voorwaarden van toegankelijkheid. Tegelijk is elke eigenaar verantwoordelijk voor een gepast wildbeheer op zijn eigendom.

- Alle info over wildbeheer in Vlaanderen: **www.natuurenbos.be/wildbeheer**
- Kompasnaald Jacht
- Meer weten over het jachtverlof: **www.natuurenbos.be/jachtverlof**
- Vragen over de jacht: jacht@vlaanderen.be of bel **1700**, het gratis infonummer van de Vlaamse overheid

Openbare visserij en visfaunabeheer

Vissen op openbare wateren is toegestaan op voorwaarde dat je over een Vlaams visverlof beschikt en de visserijwetgeving naleeft. Een duurzaam visserijbeleid beschermt de visserijbestanden en hun leefomgeving. Het zorgt ervoor dat ruim 60.000 vissers hun geliefde hobby kunnen uitvoeren in de Vlaamse openbare wateren.

- Alle info over de openbare visserij in Vlaanderen: **www.natuurenbos.be/visserij**
- Vragen over de openbare visserij: **visserij.anb@vlaanderen.be**
- Visverlof online aanvragen? Duplicaat visverlof nodig? Vragen over je visverlof? Surf naar **www.visverlof.be**.

Faunaschade

Faunaschade is schade die aangericht werd door inheemse soorten. Dat kunnen beschermde soorten en jachtwildsoorten zijn. In het geval van beschermde soorten kun je onder bepaalde voorwaarden een schadevergoeding aanvragen. In principe kunnen enkel professionele land- of bosbouwers een vergoeding aanvragen. De overheid moet de schade zelf kunnen vaststellen en de schadelijder moet maatregelen hebben genomen om de schade te vermijden, zoals een draad rond een boom plaatsen om vraatschade door bevers te voorkomen. Voor jachtwildsoorten is de jachtrechthouder verantwoordelijk voor het beheer en om schade te voorkomen (zie hoger). In bepaalde gevallen kan dat ook de overheid zijn. En wat met schade door uitheemse soorten? Het terugdringen van uitheemse soorten wordt niet beperkt door wetgeving. Schade door uitheemse soorten wordt niet vergoed.

- Heb je schade geleden en wil je weten welke maatregelen je kunt nemen? Wil je een schadevergoeding aanvragen of het Schadebesluit consulteren? Surf naar **www.natuuralsgoedebuur.be**.
- Schadevergoeding aanvragen? Ga online naar e-loket fauna en flora: **www.natuurenbos.be/e-loket**

Exoten

Exoten zijn uitheemse planten, dieren of organismen die hier van nature niet voorkomen en die naar hier gekomen zijn door toedoen van de mens. De meeste exoten vormen geen probleem. Sommige veroorzaken echter wel schade aan de inheemse natuur, de economie of de gezondheid. Die soorten noemt men de invasieve uitheemse soorten. Bekende voorbeelden zijn de tijgermug, die ziektes verspreidt, en de Nijlgans, die landbouwterreinen en graslanden vernielt. Invasieve soorten kunnen worden aangepakt door middel van preventie, door snel in te grijpen of door een gepast beheer. Het statuut van uitheemse soorten wordt geregeld door het Soortenbesluit van de Vlaamse regering.

- Beleid rond en lijst met invasieve exoten: **https://www.ecopedia.be/pagina/exoten** of: **www.natuurenbos.be/exoten**
- Kompasnaald Exoten

Wildziekten

Een teek met de ziekte van Lyme, exotische muggen die ziekten kunnen overdragen, everzwijnen die de Afrikaanse varkenspest overbrengen op tamme varkens of amfibiesoorten die wereldwijd door een schimmel op de rand van uitsterven staan. Ziekten bij in het wild levende dieren kunnen de volksgezondheid in gevaar brengen, economische schade aanrichten en een bedreiging vormen voor de biodiversiteit. De overheid tracht die risico's via een drietrapsaanpak te beheersen:

1. Preventie: mensen bewust maken van de risico's van bijvoorbeeld tekenbeten
2. Monitoring: stalen nemen van bijvoorbeeld reeën en everzwijnen (actief monitoren van ziekten) of het opvolgen van meldingen van verdachte dode kadavers (autopsie en analyse) (passief monitoren)
3. Crisismanagement: maatregelen van de overheid om uitbraak van ziekten in te perken.